

พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นางสุกัญญา คิยะสุวรรณ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
005650
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

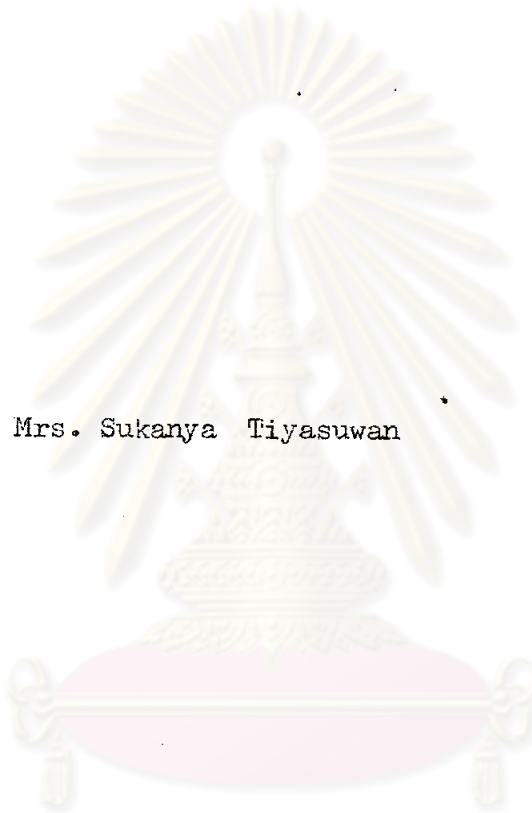
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

117402259

๒

The Administrative Behavior of Administrators
of Srinakarinwirot University

Mrs. Sukanya Tiyasuwan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดย

นางสุกัญญา ทิยะสุวรรณ

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร

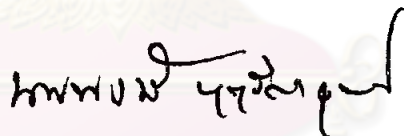
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ชื่อนิสิต นางสุกัญญา ทิยะสุวรรณ
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร
 ภาควิชา บริหารการศึกษา
 ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการบริหาร 7 อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจ้ควางตัวบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานและการจัดงบประมาณการเงินของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อหาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารระดับสูงกับผู้บริหารระดับรอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง คือ รองอธิการบดี คณบดี และรองคณบดีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 วิทยาเขต จำนวน 43 คน และผู้บริหารระดับรอง ซึ่งได้แก่ หัวหน้าภาควิชาและหัวหน้าภาควิชาประจำวิทยาเขต จำนวน 167 คน รวมผู้บริหารทั้ง 2 ประเภท 210 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหาร 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจ้ควางตัวบุคคล การอำนวยการ การประสานงาน การรายงานและการจัดงบประมาณการเงินของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และผ่านการทดลองใช้มาครั้งหนึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การอยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางถึงบรรยายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมทางการบริหาร

1.1 เกี่ยวกับการวางแผน ผู้บริหารทั้ง 2 ระดับ ได้มีการแถลงนโยบายและวางโครงการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าและจัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ระหว่างปฏิบัติตามโครงการ

1.2 เกี่ยวกับการจัดองค์การ ผู้บริหารทั้ง 2 ระดับได้จัดให้มีการประชุมเพื่ออธิบายถึงกำหนดหน้าที่การงานของแต่ละคน ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นความหาวิทยาลัยมีหน่วยงานย่อยมากเกินไปควรปรับปรุงแก้ไข หน่วยงานบางหน่วยมีหน้าที่ซ้ำซ้อนและทำงานขัดแย้งกัน

1.3 เกี่ยวกับการจัดวางตัวบุคคล ผู้บริหารทั้งสองระดับพิจารณาเพิ่มจำนวนบุคลากรตามการขยายตัวของหน่วยงานการจัดอาจารย์เข้าสอนใช้ระบบคุณวุฒิ การเสนอย้ายบุคลากรจะกระทำเมื่อบุคลากรนั้นประสงค์จะขอย้าย

1.4 เกี่ยวกับการอำนาจการ ผู้บริหารใช้วิธีการเรียกประชุมและตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องเข้าร่วมวินิจฉัยสั่งการเรื่องสำคัญ ผู้บริหารทั้งสองระดับมีการวางแผนร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา แล้วจึงมอบหมายงาน และมีการติดตามผลเมื่อได้สั่งงานไปแล้ว

1.5 เกี่ยวกับการประสานงาน ผู้บริหารสูงสุดของวิทยาเขตเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับวิทยาเขตอื่นด้วยตนเอง ผู้บริหารทั้งสองระดับส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการกับสถาบันอื่น เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ผู้บริหารทั้งสองระดับส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหน่วยงานแต่ละหน่วยไม่ค่อยประสานงานกันทำให้งานล่าช้า

1.6 เกี่ยวกับการรายงาน ผู้บริหารทั้งสองระดับส่วนใหญ่ทำบันทึกเสนอตามลำดับชั้นเมื่อมีปัญหาจะต้องรายงานให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยทราบ และมีหนังสือเวียนให้ผู้

ไต่บังคัมภีษาเซ็นรับทราบเรื่องราวต่าง ๆ ผู้บริหารทั้งสองระดับอนุญาตให้ผู้ไต่บังคัมภีษาเข้าพบได้ทุกเวลา

1.7 เกี่ยวกับการจัดงบประมาณการเงิน ผู้บริหารทั้งสองระดับส่วนใหญ่ทำคำขอของงบประมาณตามโครงการที่ได้รับอนุมัติไว้แล้ว และปรึกษาผู้ไต่บังคัมภีษามากที่สุด ผู้บริหารทั้งสองระดับส่วนใหญ่เข้าใจระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินดีเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานในความรับผิดชอบ

2. ผู้บริหารระดับสูงและระดับรองมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับปานกลางและมาก ส่วนผู้บริหารระดับรองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับน้อยและปานกลางค่อนข้างน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

of percentages, arithmetic means, standard deviations, and variances (t - distribution and F - test), are shown in tables and explanations.

Findings:

1. Administrative behaviors:

1.1 Planning: The administrators of the two levels announced their policies and had plans for work in advance. They occasionally evaluated their programs.

1.2 Organizing: The administrators of the two levels held a meeting to explain job descriptions to their subordinates. Most of the administrators felt that the university has too many small sections so that lines of work are over - complicated and confused. This should be improved.

1.3 Staffing: The administrators of the two levels increased the number of personnel according to the increase of work. Teachers were assigned to work according to their qualifications. Transfer of personnel was done on the basis of the individual's preference.

1.4 Directing: Special committees and meetings were held to help administrators in decision - making. Delegation of work was carried on after discussions with subordinates. The administrators always followed up these mutually agreed upon decisions.

1.5 Coordinating: Coordination with other campuses was done through chief administrators. The administrators promoted coordination with other organizations through activities such as meetings and academic

seminars. However, coordination inside the organization was rather ineffective.

1.6 Reporting: Written reports to the upper levels and circulation of documents to their subordinates were methods of communication used by the administrators. Discussing face to face was allowed at all times.

1.7 Budgeting: The amount of budget requested was based on approved projects. The administrators consulted their subordinates about these projects. However, they only knew well the financial regulations pertaining to their particular responsibilities.

2. There was a statistically significant difference at the .01 level in participative behaviors of the top administrators and the lower level administrators. The top administrators had higher degree of participation.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้อย่างดีตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพร สิงห์โต ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัสศรี สิทธิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพันธ์ กิ่งมิ่งแสง อาจารย์ประดิษฐ์ มีสุข อาจารย์จูงใจ แสงพันธ์ และอาจารย์สุธรรม รัตนโชติ ที่ได้อนุเคราะห์เก็บรวบรวมแบบสอบถามไว้ให้ และขอขอบพระคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

สุกัญญา ติยะสุวรรณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
	กิตติกรรมประกาศ	ญ
	รายการตารางประกอบ	ฐ
	รายการแผนภูมิประกอบ	ด
	บทที่	
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	ขอบเขตของการวิจัย	8
	คำนิยาม	9
	วิธีดำเนินการวิจัย	10
	ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	10
	ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	10/1
2	วรรณคดีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	องค์ประกอบของการบริหาร	11
	บุคคลในฐานะผู้นำกับผู้บริหาร	12
	การจัดการหรือเทคนิคในการบริหาร	13
	การวางแผน	14
	การจัดองค์การ	17
	การจัดวางตัวบุคคล	27
	การอำนวยการ	36
	การประสานงาน	39

การรายงาน	43
การจัดงบประมาณการเงิน	44
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	47
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	57
พฤติกรรมทางด้านการวางแผน	64
พฤติกรรมทางด้านการจัดองค์การ	70
พฤติกรรมทางด้านการจัดวางตัวบุคคล	76
พฤติกรรมทางด้านการอำนวยความสะดวก	81
พฤติกรรมทางด้านการประสานงาน	91
พฤติกรรมทางด้านการรายงาน	95
พฤติกรรมทางด้านการจัดงบประมาณการเงิน	99
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหาร	102
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	117
สรุปผลการวิจัย	117
อภิปรายผลการวิจัย	122
ข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก	136
ประวัติของผู้วิจัย	163

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 รายชื่อสถาบันการศึกษาและจำนวนผู้บริหารที่ใช้ในการวิจัย	47
2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	51
3 จำนวนผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศ	58
4 อายุของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม	59
5 อายุราชการของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม	60
6 ตำแหน่งทางวิชาการของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม	61
7 ตำแหน่งบริหารของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม	62
8 วุฒิต่างการศึกษาของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม	63
9 จำนวนผู้บริหารที่เคยศึกษาเพิ่มเติมทางการบริหาร	63
10 การแถลงนโยบายในการบริหารหน่วยงานที่รับผิดชอบ	65
11 ความเข้าใจในนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย	66
12 การวางโครงการปฏิบัติงาน	67
13 การปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้	68
14 การประเมินผลโครงการ	70
15 วิธีการแจกแจงหน้าที่การงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	71
16 การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	73
17 ความซ้ำซ้อนของงานภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	74
18 ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน	75
19 เกณฑ์การเพิ่มจำนวนบุคลากร	77
20 เกณฑ์การจัดอาจารย์เข้าสอน	78
21 การแจ้งปัญหาต่าง ๆ แก่ผู้ร่วมงาน	79

.ตารางที่

หน้า

22	เกณฑ์การเสนอขายบุคลากร	81
23	วิธีการที่ใช้ในการวินิจฉัยสั่งการเรื่องสำคัญ	82
24	การมอบหมายงานให้ผู้ที่บังคับบัญชา	84
25	วิธีการมอบหมายงานให้ผู้ที่บังคับบัญชา	85
26	คำตอบเกี่ยวกับการได้รับคำสั่ง	86
27	การติดตามผลงานเมื่อได้ออกคำสั่งให้ผู้ที่บังคับบัญชาปฏิบัติงาน	87
28	ปัญหาที่ผู้บริหารประสบในการสั่งงานหรือมอบหมายงาน	89
29	วิธีการที่ผู้บริหารปฏิบัติ เมื่อผู้ที่บังคับบัญชามีความคิดริเริ่มและเสนอ ความเห็นมา	90
30	การติดต่อประสานงานกับวิทยาเขตอื่น	91
31	การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น	93
32	การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	94
33	วิธีการที่ผู้ที่บังคับบัญชาจะเข้าพบผู้บริหาร	95
34	วิธีการรายงานปัญหาให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยทราบ	97
35	วิธีการแจ้งเรื่องราวจากหน่วยเหนือให้อาจารย์ทราบ	98
36	เกณฑ์ในการทำค่าของงบประมาณ	99
37	ความเข้าใจระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงิน	101
38	การปรึกษาอาจารย์หรือผู้ที่บังคับบัญชาในการทำค่าของงบประมาณ	102
39	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 วิทยาเขต	103
40	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตในสวนกลาง คือ ประสานมิตร บางเขน ปทุมวัน และพลศึกษา	105

ตารางที่

หน้า

41	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตในส่วนภูมิภาค คือ บางแสน พิษณุโลก มหาสารคาม และสงขลา	107
42	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารระดับสูง วิทยาเขตในส่วนกลางและวิทยาเขตในส่วน ภูมิภาค	109
43	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารระดับรอง วิทยาเขตในส่วนกลางและวิทยาเขตในส่วน ภูมิภาค	111
44	เปรียบเทียบคาคะแนนเฉลี่ยของผู้บริหารระดับสูง และระดับรองของ วิทยาเขตทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	114
45	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารระดับสูงและระดับรองของวิทยาเขตทั้งในส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค โดยใช้ค่าเอฟ (F-test)	114
46	เปรียบเทียบความแตกต่างของผู้บริหารแต่ละกลุ่ม โดยใช้ค่าที (t-test)	115
47	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร	138
48	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน	139
49	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตปทุมวัน	141
50	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา	142

ตารางที่ ๑

หน้า

51	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน	144
52	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก	145
53	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม	147
54	เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา	148

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	การจัดหน่วยงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา	22
2	โครงสร้างสายงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	25
3	โครงสร้างสายงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตอื่น ๆ	26

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย